

Категорія справи № 915/955/15: **Господарські справи (до 01.01.2019); Майнові спори; Орендні правовідносини.**

Надіслано судом: **не визначено.** Зареєстровано: **07.06.2018.** Оприлюднено: **07.06.2018.**

Дата набрання законної сили: **29.05.2018**

Номер судового провадження: **не визначено**

Верховний
Суд

ПОСТАНОВА

Іменем України

29 травня 2018 року

м. Київ

Справа № 915/955/15

Провадження № 12-666с18

Велика Палата Верховного Суду у складі:

головуючого судді Князєва В. С.,

судді-доповідача Бакуліної С. В.,

суддів Британчука В. В., Гудими Д. А., Золотнікова О. С., Кібенко О. Р.,
Л. І., Саприкіної І. В., Ситнік О. М., Уркевича В. Ю., Яновської О. Г.

Лобойка Л. М., Лященко Н. П., Прокопенка О. Б., Рогач

розглянула в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи касаційну скаргу Публічного акціонерного товариства «Родовід банк» в особі уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на здійснення тимчасової адміністрації Публічного акціонерного товариства «Родовід банк» на ухвалу Одеського апеляційного господарського суду від 05 жовтня 2017 року (головуючий суддя Ярош А. І., судді Гладішева Т. Я., Лисенко В. А.) за матеріалами оскарження ухвали Господарського суду Миколаївської області від 06 вересня 2017 року, винесеної за результатами розгляду скарги Публічного акціонерного товариства «Родовід банк» на дії (бездіяльність) Центрального відділу Державної виконавчої служби м. Миколаїв Головного територіального управління юстиції в Миколаївській області, у справі № 915/955/15 за позовом Публічного акціонерного товариства «Родовід банк» до Приватного підприємства «Союз Альянс» про стягнення заборгованості за договором від 10 жовтня 2013 року № 3-м на загальну суму 45274,57 грн.

1. Короткий зміст рішень судів попередніх інстанцій

1.1. Господарський суд Миколаївської області рішенням від 27 липня 2015 року позов Публічного акціонерного товариства «Родовід банк» (далі - Банк) до Приватного підприємства «Союз Альянс» (далі - відповідач) задовольнив частково; постановив стягнути з відповідача на користь позивача 25387,68 грн заборгованості з орендної плати, плати за спожиті орендарем комунальні послуги та витрат на охорону; 361,40 грн пені за несвоєчасне внесення платежів за договором оренди; 4371,37 грн пені за несплату сум заборгованості за договором оренди; 12239,34 грн інфляційних втрат; 499,82 грн три проценти річних; 1729,55 грн судового збору; в частині стягнення 2414,96 грн пені за несплату заборгованості за договором оренди у позові відмовив; судовий збір в розмірі 97,45 грн поклав на позивача.

1.2. 14 серпня 2015 року на виконання рішення Господарського суду Миколаївської області від 27 липня 2015 року видано відповідний наказ.

1.3. 14 серпня 2017 року позивач звернувся до Господарського суду Миколаївської області зі скаргою на дії заступника начальника Центрального відділу Державної виконавчої служби м. Миколаєва Головного територіального управління юстиції в Миколаївській області Продун Анастасії Андріївни (далі - ДВС) щодо виконання наказу Господарського суду Миколаївської області від 14 серпня 2015 року у справі № 915/955/15.

1.4. Господарський суд Миколаївської області ухвалою від 06 вересня 2017 року скаргу позивача на дії ДВС відхилив.

1.5. Не погоджуючись з ухвалою суду першої інстанції, позивач звернувся до Одеського апеляційного господарського суду з апеляційною скаргою, в якій просив скасувати ухвалу від 06 вересня 2017 року та постановити нову, якою скаргу на дії ДВС задовольнити.

1.6. Одеський апеляційний господарський суд ухвалою від 05 жовтня 2017 року апеляційну скаргу позивача та додані до неї документи повернув без розгляду на підставі пункту 3 частини першої статті 97 Господарського процесуального кодексу України (далі - ГПК України) в редакції, чинній на час звернення з апеляційною скаргою.

1.7. Мотивуючи ухвалу, суд апеляційної інстанції виходив з обставин недодержання скаржником вимог статті 94 ГПК України, оскільки до скарги не додано доказів сплати судового збору у встановлених порядку та розмірі.

2. Вимоги касаційної скарги та короткий зміст наведених в ній доводів

2.1. Позивач звернувся до Вищого господарського суду України з касаційною скаргою на ухвалу Одеського апеляційного господарського суду від 05 жовтня 2017 року, в якій просив скасувати оскаржуване судове рішення та направити справу на розгляд до суду апеляційної інстанції.

2.2. Скаржник посиляється на правову позицію Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ, викладену, зокрема, в ухвалях від 07 серпня 2017 року у справі № 760/20880/16-ц та від 19 серпня 2017 року у справі № 690/8/15-ц, та

вважає, що апеляційний суд безпідставно повернув його апеляційну скаргу у зв'язку з несплатою судового збору за подання апеляційної скарги на ухвалу про відмову у задоволенні скарги позивача на дії державного виконавця з посиланням на Закон України від 08 липня 2011 року № 3674-VI «Про судовий збір» (далі - Закон № 3674-VI) та рекомендації постанови пленуму Вищого господарського суду України від 21 лютого 2013 року № 7 «Про деякі питання практики застосування розділу VI Господарського процесуального кодексу України», відповідно до яких судовий збір справляється на загальних підставах за подання апеляційних та касаційних скарг на ухвали, винесені за результатами розгляду скарг на дії чи бездіяльність органів ДВС.

3. Надходження касаційної скарги на розгляд Великої Палати Верховного Суду

3.1. 15 грудня 2017 року набрав чинності Закон України від 03 жовтня 2017 року № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», яким ГПК України викладено у новій редакції, і розпочав роботу Верховний Суд.

3.2. Відповідно до підпункту 4 пункту 1 розділу XI «Перехідні положення» ГПК України у новій редакції касаційні скарги (подання) на судові рішення у господарських справах, які подані і розгляд яких не закінчено до набрання чинності цією редакцією Кодексу, передаються до Касаційного господарського суду та розглядаються спочатку за правилами, що діють після набрання чинності цією редакцією Кодексу.

3.3. Ухвалою від 15 лютого 2018 року Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду відкрив касаційне провадження за касаційною скаргою Банку в особі уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на здійснення тимчасової адміністрації Банку (далі - Уповноважена особа Фонду) для здійснення перегляду ухвали Одеського апеляційного господарського суду від 05 жовтня 2017 року у справі № 915/955/15 без повідомлення учасників справи.

3.4. Розглянувши наведені у касаційній скарзі доводи, Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду встановив, що існує висновок щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, відповідно до якого не підлягає сплаті судовий збір за подання апеляційної та касаційної скарг на ухвали місцевого суду, винесені за результатами розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби, викладений в раніше ухваленому рішенні Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду.

3.5. Так, Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду постановою від 18 січня 2018 року у справі № 565/256/15-ц скасував ухвали Апеляційного суду Рівненської області від 22 січня 2016 року та від 22 лютого 2016 року, якими апеляційну скаргу було залишено без руху, а в подальшому повернуто заявнику у зв'язку з несплатою судового збору за подачу апеляційної скарги на ухвалу, якою було розглянуто скаргу на дії та бездіяльність відділу державної виконавчої служби; справу направив до Апеляційного суду Рівненської області для продовження розгляду.

3.6. Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду в наведеній постанові виходив із такого. Враховуючи те, що провадження з виконання судових рішень є завершальною і невід'ємною частиною (стадією) судового провадження по конкретній справі, в якій провадження за скаргою не відкривається, а за подання позовної заяви сплачено відповідний судовий збір, ні розділом VII Цивільного процесуального кодексу України, ні Законом № 3674-VI (частина перша статті 3) не передбачено необхідності сплати судового збору за подання скарги на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи ДВС, відтак за подання скарги судовий збір не сплачується. Таким чином, не підлягає сплаті судовий збір за подання апеляційної скарги у справах за скаргами на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи ДВС.

3.7. Відповідно до частини третьої статті 302 ГПК України суд, який розглядає справу в касаційному порядку у складі колегії суддів, палати або об'єднаної палати, передає справу на розгляд Великої Палати, якщо така колегія (палата, об'єднана палата) вважає за необхідне відступити від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного в раніше ухваленому рішенні Верховного Суду у складі колегії суддів (палати, об'єднаної палати) іншого касаційного суду.

3.8. Ухвалою від 15 березня 2018 року Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду справу № 915/955/15 разом з касаційною скаргою Банку в особі Уповноваженої особи Фонду та доданими до неї документами передав на розгляд Великої Палати Верховного Суду, зазначивши про необхідність відступити від висновку, викладеного в постанові Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 18 січня 2018 року у справі № 565/256/15-ц щодо застосування статей 3, 4 Закону № 3674-VI у подібних правовідносинах.

4. Позиція Великої Палати Верховного Суду

4.1. Статтею 94 ГПК України в редакції, чинній на час звернення позивача з апеляційною скаргою, визначено вимоги до форми і змісту апеляційної скарги, відповідно до частини третьої якої до скарги додаються, зокрема, докази сплати судового збору.

4.2. Повертаючи позивачу апеляційну скаргу та додані до неї документи, суд апеляційної інстанції керувався нормами статей 94, 97 ГПК України в редакції, чинній на час звернення з апеляційною скаргою, і виходив із того, що скаржник не додав до скарги документів, що підтверджують сплату судового збору в установлених порядку і розмірі.

4.3. Частиною другою статті 44 ГПК України в редакції, чинній на час звернення з апеляційною скаргою, визначено, що розмір судового збору, порядок його сплати, повернення і звільнення від сплати встановлюються законом. З преамбули Закону № 3674-VI вбачається, що цей Закон визначає правові засади справляння судового збору, платників, об'єкти та розміри ставок судового збору, порядок сплати, звільнення від сплати та повернення судового збору.

4.4. Частиною першою статті 3 Закону № 3674-VI визначено, що судовий збір справляється, зокрема, за подання до суду апеляційної і касаційної скарги на судові рішення.

4.5. У статті 4-5 ГПК України в редакції, чинній на час звернення з апеляційною скаргою, яка має назву «Судові рішення», зазначено, що господарські суди здійснюють правосуддя шляхом прийняття обов'язкових до виконання на усій території України рішень, ухвал, постанов. Отже, ухвала є однією із форм судового рішення.

4.6. Перелік заяв і скарг, за подання яких не справляється судовий збір, наведений у частині другій статті 3 Закону № 3674-VI, і в цьому переліку відсутні скарги щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби (стаття 121-2 ГПК України в редакції, чинній на час звернення з апеляційною скаргою). Водночас у частині другій статті 4 вказаного Закону не встановлено ставки судового збору за подання скарг на дії чи бездіяльність органів державної виконавчої служби.

4.7. Проте підпунктом 7 пункту 2 частини другої статті 4 Закону № 3674-VI встановлено ставку судового збору за подання до господарського суду апеляційної і касаційної скарг на всі ухвали суду без винятку - 1 розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

4.8. Згідно з частиною першої статті 4 Закону № 3674-VI судовий збір справляється у відповідному розмірі від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня календарного року, в якому відповідна заява або скарга подається до суду, - у відсотковому співвідношенні до ціни позову та у фіксованому розмірі. Оскільки згідно зі статтею 7 Закону України від 21 грудня 2016 року № 1801-VIII «Про Державний бюджет України на 2017 рік» прожитковий мінімум для працездатних осіб з 1 січня 2017 року становить 1600,00 грн, то судовий збір на ухвалу про відмову у задоволенні скарги щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби мав бути сплачений в сумі 1600,00 грн.

4.9. Суд апеляційної інстанції встановив, що скаржник не належить до пільгової категорії осіб, які звільнені від сплати судового збору, а відтак за подання апеляційної скарги на ухвалу Господарського суду Миколаївської області від 06 вересня 2017 року у цій справі судовий збір має справлятися на загальних підставах.

4.10. За таких обставин, установивши відсутність у матеріалах справи доказів сплати судового збору у встановлених порядку і розмірі, суд апеляційної інстанції дійшов обґрунтованого висновку про невідповідність апеляційної скарги позивача вимогам статті 94 ГПК України в редакції, чинній на час звернення з апеляційною скаргою.

4.11. Відповідно до приписів пункту 3 частини першої статті 97 ГПК України в редакції, чинній на час звернення з апеляційною скаргою, апеляційна скарга не приймається до розгляду і повертається апеляційним господарським судом, якщо до скарги не додано документів, що підтверджують сплату судового збору в установлених порядку і розмірі.

4.12. Виходячи із викладеного висновку суду апеляційної інстанції про повернення апеляційної скарги позивача на ухвалу Господарського суду Миколаївської області від 06 вересня 2017 року на підставі пункту 3 частини першої статті 97 ГПК України у відповідній редакції є обґрунтованими та такими, що відповідають вимогам закону.

4.13. Наведені у касаційній скарзі доводи про порушення судом апеляційної інстанції приписів процесуального законодавства не знайшли підтвердження у матеріалах справи, а тому підстав для скасування ухвали Одеського апеляційного господарського суду від 05 жовтня 2017 року у справі № 915/955/15 немає.

4.14. З урахуванням викладеного Велика Палата Верховного Суду вважає за необхідне відступити від висновку, викладеного в постанові Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 18 січня 2018 року у справі № 565/256/15-ц.

5. Висновок Великої Палати Верховного Суду про правильне застосування норм права

5.1. Підпунктом 7 пункту 2 частини другої статті 4 Закону № 3674-VI (в редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин) визначено ставку судового збору з апеляційної і касаційної скарг на ухвалу господарського суду у розмірі одного прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

5.2. Зазначене положення стосується подання апеляційних і касаційних скарг на всі без винятку ухвали господарського суду, які підлягають оскарженню, незалежно від того, чи передбачено Законом № 3674-VI справляння судового збору за подання тих заяв, за результатами розгляду яких виносяться відповідні ухвали.

Керуючись статтями 308, 309, 314, 315, 317 Господарського процесуального кодексу України, Велика Палата Верховного Суду

ПОСТАНОВИЛА:

1. Касаційну скаргу Публічного акціонерного товариства «Родовід банк» в особі уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на здійснення тимчасової адміністрації Публічного акціонерного товариства «Родовід банк» залишити без задоволення, а ухвалу Одеського апеляційного господарського суду від 05 жовтня 2017 року у справі № 915/955/15 Господарського суду Миколаївської області - без змін.

2. Постанова суду касаційної інстанції набирає законної сили з моменту її прийняття, є остаточною й оскарженню не підлягає.

Головуючий суддя

Бакуліна Судді:

Прокопенко

Золотніков

Ситнік

Лященко

В. С. Князєв Суддя-доповідач

В. В. Британчук

Д. А. Гудима

І. В. Саприкіна

Л. М. Лобойко

О. Г. Яновська

Л. І. Рогач

О. Р. Кібенко

В. Ю. Уркевич

С. В.

О. Б.

О. С.

О. М.

Н. П.